

**Lisäselvitys Valtakunnallisen työpajayhdistyksen lausuntoon hallituksen esityksestä uudeksi nuorisolaiksi
10.10.2016**

Eduskunnan sivistysvaliokunnan pyynnöstä Valtakunnallinen työpajayhdistys ry täydentää lausuntoaan tällä lisäselvityksellä. Selvitys koskee sosiaalisen vahvistamisen lisäämistä nuorisolain tavoitteisiin.

Valtakunnallinen työpajayhdistys oli eduskunnan sivistysvaliokunnan kuultavana 6.10.2016 hallituksen esityksestä uudeksi nuorisolaiksi.

Sosiaalinen vahvistaminen on yksi voimassa olevan nuorisolain tavoitteista. Nykyisessä laissa sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Käsite on korvannut syrjäytymisen ehkäisyn käsitteen ja nuorisotyön kenttä on voimassa olevan lain voimaan astumisen jälkeen alkanut käyttää sosiaalisen vahvistamisen käsitettä yhä enenevässä määrin. Käsitettä on myös määritelty voimassa olevan lain aikana ja todettu sillä olevan laajempia sisältöjä kuin mitä voimassa olevassa laissa tarkoitetaan.

Hallituksen esityksessä uudeksi nuorisolaiksi lain tavoitteiksi ehdotetaan seuraavaa:

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimista;
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä
- 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Lain perusteluosassa perustellaan sosiaalisen vahvistamisen pois jättämistä uuden lain tavoitteista sillä, että tietyt lain tavoitteet kattavat myös sosiaalisen vahvistamisen. Perusteluiden mukaan nuorten kasvun, itsenäistymisen, yhteisöllisyyden sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimisen tukeminen sekä nuorten harrastamisen ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisen tukeminen vastaavat sosiaalista vahvistamista. TPY jäsenistöineen katsoo, että lain tavoitteista jää ehdotetussa muodossa kuitenkin ulkopuolelle nuorten arjen- ja elämäntaitojen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen, jotka TPY on todennut olevan sosiaalisen vahvistamisen keskeisiä osa-alueita. Sosiaalinen vahvistaminen avaa nuorilähtöisesti sitä vahvistumisen prosessia, jonka nuori kokee mm. arjen ja sosiaalisten suhteiden osa-alueilla nuorisotyöstä saamansa tuen vaikutuksesta. Käsite kattaa myös elämäntaitojen tukemisen, joka on koko nuorisotyön mutta erityisesti työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tavoite. Lain tavoitteiden ulkopuolelle jäisivät ehdotetussa muodossa ne tavoitteet, jotka ovat erityisesti heikoimmassa asemassa olevien nuorten kannalta olennaisia nuorisolain tavoitteita.

TPY on toteuttanut sosiaaliseen vahvistamiseen liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön tuella vuosina 2012–2016. Sen puitteissa on toteutettu sosiaalisen vahvistamisen

määrittelytyötä laajapohjaisesti nuorisotyön toimijoiden parissa. Määrittelyn mukaan sosiaalinen vahvistaminen on ihmisen keskeisten elämäntaitojen vahvistamista. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan **sosiaalisen toimintakyvyn, arjen asioiden hallinnan ja elämänhallinnan parantamista**.¹ Tavoitteena on parantaa yksilön kykyä toimia ja selviytyä sosiaalisissa tilanteissa, kehittää suhteita toisiin ihmisiin sekä rakentaa osallisuutta ja vuorovaikutusta lähipiirissä, yhteisöissä ja koko yhteiskunnassa. Sosiaalinen vahvistaminen edistää ihmisen mahdollisuuksia vaikuttaa oman elämänsä kulkuun. Sosiaalinen vahvistaminen ehkäisee syrjäytymistä ja lisää hyvinvointia. Sosiaalisen vahvistumisen tarpeet voivat liittyä työttömyyteen ja toimeentuloon, mielekkään tekemisen, itsensä toteuttamisen ja arvostuksen puutteisiin, yksinäisyyteen ja ulkopuolisuuteen yhteisöistä, arjen asioiden hallitsemattomuuteen sekä näköalattomuuteen ja toivottomuuden tunteeseen oman tulevaisuuden suhteen.²

Kasvatustieteellisen ja sosiaalitieteellisen teoriataustan mukaan sosiaalinen vahvistuminen perustuu – niin työpajatoiminnassa kuin nuorisotyössä yleisestikin – onnistumisen kokemuksille, jotka vahvistavat yksilön luottamusta omiin taitoihinsa ja selviytymismahdollisuuksiinsa. Myönteinen palaute omasta toiminnasta ja arvostuksen saaminen yhteisössä kannustavat osallistumaan ryhmän toimintaan ja ottamaan vastuuta. Yhteisöön kuulumisen kokemus ja rakentava vuorovaikutus vahvistavat itsetuntemusta. Hyvä itsetuntemus auttaa asettamaan tavoitteita, jotka on mahdollista saavuttaa, ja parantaa onnistumisen mahdollisuuksia.³

Sosiaalisen vahvistamisen määrittelyn ohella TPY:ssä on kehitetty työpajojen ja etsivän nuorisotyön sosiaalisesti vahvistavia vaikutuksia todentava **Sovari-mittari**. Mittari tuottaa tietoa ja tunnuslukuja työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön toimivuudesta ja sosiaalisesti vahvistavista vaikutuksista. Sovari koostaa asiakkaiden kokemuksia voimaantumisen mitatussa muodossa, keskiarvoina ja prosenttilukuina, mutta kokoaa myös valmentautujien omin sanoin kuvaamia kokemuksia palveluiden vaikutuksista. Mittari mahdollistaa sen, että työpajatoiminnasta ja etsivästä nuorisotyöstä saadaan valtakunnallisesti yhdenmukaista ja vertailtavaa laadullista vaikuttavuustietoa ja tunnuslukuja.⁴

Sovari täydentää työpajojen ja etsivän nuorisotyön tilastollista vaikuttavuustietoa, jolla seurataan asiakkaiden sijoittumista koulutukseen, työhön ja muihin palveluihin. Mittarilla saaduissa tuloksissa on tullut esille, että **työpajojen ja etsivän nuorisotyön asiakkaat kokevat arjenhallinnan taitojen, sosiaalisten taitojen sekä elämänhallinnan vahvistumista kyseisen palvelujakson aikana**. Tulokset ovat osaltaan peruste sosiaalisen vahvistamisen lisäämiselle nuorisolain tavoitteisiin.

Anna Kapanen
vs. toiminnanjohtaja
Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY)

¹ Kuure, Tapio (2014) Sosiaalisen vahvistamisen määrittely ja asema nuorten hyvinvoinnin palvelujärjestelmässä. Teoksessa *Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia*. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry, 5-67. <http://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/sosiaalinen-vahvistaminen-kasitteen-ja-palveluina.pdf>

² Lehtonen, Olli & Kallunki, Waldemar (2013) Nuorten aikuisten syrjäytymiskierre. *Janus* 2/2013, vol 21, 128-143.

³ Ks. Kinnunen, Riitta (2016) Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus. Työkaluna Sovari-mittari. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. <http://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/tyopajatoiminnan-ja-etsivan-sovari-mittari-verkko-pdf.pdf>, ref. Partanen (2011) Siitonen (1999), Keltikangas-Järvinen (1994, 2008), Honkinen (2009).

⁴ Kinnunen, Riitta (2016) Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus. Työkaluna Sovari-mittari. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. <http://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/tyopajatoiminnan-ja-etsivan-sovari-mittari-verkko-pdf.pdf>.